

NIỀM TỰ HÀO CỦA BẮC NINH

Đoàn Thanh Liêm

(Bác Đoàn Thanh Liêm kể lại câu chuyện về thân phụ của GS Nguyễn Ngọc Bích.)

Tôi vừa đọc lại bài viết này, khi đang dưỡng bệnh sau cơn cảm cúm khá mệt mỏi bị mắc phải kể từ đầu tháng 3/2016 tại California. Đây cũng chính là lúc mà Giáo sư Nguyễn Ngọc Bích đột ngột qua đời ngay trên chuyến bay từ Mỹ đến Manila, Phi Luật Tân để tham dự một Hội nghị quốc tế về vấn đề Biển Đông.

Vì thế, tôi thấy cần phải ghi thêm về mục I trong bài viết này, nơi viết về công lao nhân đức của Cụ Nguyễn Trọng Tấn là thân phụ của anh Bích. Tôi được chính anh Bích cho tôi biết chi tiết về chuyện này trong dịp tôi được cho trú ngụ mấy bữa tại nhà anh chị ở thành phố Springfield, Virginia vào hồi mùa xuân năm 2012 .

Tôi xin ghi thêm mấy dòng này để bày tỏ lòng biết ơn đối với một người bạn đã cho mình biết thêm về nhân cách của một vị quan có lòng nhân hậu để tận tâm chăm sóc giúp đỡ cho dân làng trong lúc họa nạn thời kỳ trước năm 1945. Đây quả là một kỷ niệm thật tốt đẹp anh Bích để lại cho tôi vậy.

Một lần nữa, xin cảm ơn anh Bích.

Đoàn Thanh Liêm

Tôi là người quê gốc ở tỉnh Nam Định thuộc vùng đồng bằng sông Hồng mà ngày trước lại có tên là Trấn Sơn Nam, nhưng lại có duyên gặp gỡ quen biết với nhiều bạn hữu xuất thân từ vùng đất Bắc Ninh, Bắc Giang mà xưa kia vẫn được gọi là Trấn Kinh Bắc. Và đặc biệt trong mấy năm gần đây, tôi lại có dịp tham dự buổi Hội Ngộ Đầu Xuân do Hội Ái Hữu Bắc Ninh tại Nam California tổ chức hàng năm. Rồi còn tham gia viết bài cho Đặc San Xuân Bắc Ninh mỗi năm nữa.

Nhân dịp đầu xuân năm Bính Thân 2016 này, tôi xin viết về một vài nhân vật xuất thân từ đất Bắc Ninh mà được nhiều người mến chuộng và thật xứng đáng với cái danh hiệu là “niềm tự hào của Bắc Ninh” vậy.

Trước hết là Cụ Nguyễn Trọng Tấn vị ân nhân đáng kính của người dân trong Phủ Kiến Xương, Tỉnh Thái Bình.

Cụ Nguyễn Trọng Tấn là thân phụ của các anh Nguyễn Ngọc Linh, Nguyễn Ngọc Phách, Nguyễn Ngọc Bích v.v... Các anh đều là những người rất nổi tiếng tại Việt nam trước năm 1975 cũng như tại hải ngoại hiện nay. Vào thập niên 1930, Cụ Tấn làm quan tri phủ tại Phủ Kiến Xương thuộc Tỉnh Thái Bình.

Trong thời gian làm việc tại địa phương này, Cụ đặc biệt ra tay cứu giúp toàn thể số dân trong làng Phú Mỹ thuộc phủ Kiến Xương bằng cách vận động cho họ chuộc lại các thửa đất ruộng đã bị bán hết vào tay người dân ở một làng khác – đến nỗi người dân ở đó không còn đất để cày cấy trong những vụ trồng lúa nữa. Vì thế mà người dân chỉ còn cách đi làm thuê, làm mướn cho các làng lân cận.

Với uy thế của một vị quan đứng đầu tại địa phương, Cụ Tấn một mặt vận động những người có tài sản cho dân làng vay một số tiền, một mặt làm áp lực để bắt buộc những người chủ đất mới phải cho chủ đất cũ chuộc lại đất đai mà trước đây do nợ nần túng thiếu họ đã phải bán đi. Đàng khác Cụ lại xin với cấp trên cho dân làng này được miễn khỏi phải nộp thuế nông nghiệp trong mấy năm để giúp họ phục hồi lại công chuyện làm ăn. Nhờ sự can thiệp tích cực và hiệu quả đó của Cụ, mà người dân trong làng Phú Mỹ này mới lấy lại được đất ruộng để làm kế sinh nhai lâu dài cho chính mình và cho con cháu sau này nữa.

Để tỏ lòng biết ơn đối với vị ân nhân đáng kính này, dân làng Phú Mỹ đã cùng đồng lòng với nhau mà phong cho Cụ Nguyễn Trọng Tấn là một vị Thần và lập miếu thờ vị Sinh Thần này tại địa phương xã Phú Mỹ – ngay từ lúc Cụ còn sinh tiền. Đó là một việc hiếm có do chính tập thể dân làng vì lòng biết ơn công đức lớn lao của Cụ mà họ đã có sáng kiến đứng ra trực tiếp phong cho Cụ là vị Thần của địa phương.

Chứ đây không phải là trường hợp của một vị Thần do một Sắc phong của Nhà vua ban hành – như trường hợp của các vị Thành Hoàng mà thường được người dân kính bái nơi các ngôi đình riêng biệt tại các thôn làng ngày xưa.

Và rồi sau này về nghỉ hưu, thì Cụ dọn cả gia đình trở về sinh sống tại Hà nội. Đến khi được tin Cụ qua đời vào năm 1946, thì dân làng Phú Mỹ đã cử cả một phái đoàn từ Thái Bình đến tận Hà nội để kính viếng linh cữu của vị Ân nhân và tham dự tang lễ tiễn đưa Cụ nữa.

Vào những năm sau 1954, thì do chính sách cuồng tín quá khích của nhà nước cộng sản ở khắp miền Bắc là triệt phá cơ sở tôn giáo như nhà thờ, chùa chiền, miếu đình – thì miếu thờ Cụ Nguyễn Trọng Tấn nói trên cũng bị chính quyền địa phương ra tay phá hủy đi nữa. Nhưng rất may, người dân trong làng đã cất giấu được một mảnh tường có ghi danh tính của Cụ – bằng cách đặt úp mặt có ghi chữ vào một bức tường của ngôi chùa trong xã. Rồi gần đây, với tình hình cởi mở thông thoáng hơn tại miền quê, thì dân làng lại đã đến chùa xin lại mảnh tường đó – đồng thời họ cũng tự động kêu gọi lẫn nhau cùng góp tiền bạc, công sức để tái lập miếu thờ Cụ Nguyễn Trọng Tấn như đã làm tại địa phương đó từ thời kỳ trước năm 1945.

Và hiện nay qua thế kỷ XXI, thì các con cháu của Cụ cũng đã chung nhau góp tiền bạc để làm quỹ khuyến học giúp cho lớp trẻ trong làng thi đua học tập hầu có được tương lai bảo đảm vững vàng. Như vậy là cái mối ân tình tốt đẹp – khởi sự từ thập niên 1930 của Cụ Nguyễn Trọng Tấn xuất thân từ đất Bắc Ninh đối với người dân làng Phú Mỹ trong tỉnh Thái Bình – đang được tiếp nối với thế hệ thứ ba là lớp các người cháu của Cụ cũng như của người dân ở làng quê xưa kia mà đã từng được Cụ cứu giúp thoát khỏi cơn ngặt nghèo bĩ cực vì bị mất đất ruộng canh tác vậy.

Rõ ràng là người dân miền quê ở Thái Bình đã luôn ghi nhớ công đức của vị quan rất mực nhân hậu đạo đức này và Cụ Nguyễn Trọng Tấn thật là một nhân vật với đức độ cao cả đã làm rạng danh cho đất Bắc Ninh là quê hương bản quán của mình nữa.

Đoàn Thanh Liêm

Nguồn: <https://tiengquehuong.wordpress.com/2016/03/18/niem-tu-hao-cua-bac-ninh/>

www.vietnamvanhien.net